

УДК 711

Рудик Р.А.

НУ “Львівська політехніка”, кафедра АП

СТИЛЬ І МОДА СУЧАСНОГО ОДНОРОДИННОГО БУДИНКУ В АРХІТЕКТУРІ ГАЛИЧИНИ

© Рудик Р.А., 2000

Описано характерні групи однородинних житлових будинків, об'єднаних за ознаками певного стильового і модного напрямку в розвитку сучасної архітектури Галичини, показано основні принципи і закономірності архітектурної композиції, які формують дані напрямки

Архітектура невід'ємно пов'язана з історією розвитку людського суспільства. Всі етапи світової цивілізації знаходили відбиток у збудованих спорудах і будинках.

Поява тих чи інших типів архітектурних споруд завжди визначалась політичним устроєм країни, її суспільним укладом, ідеологічними вимогами, побутовими умовами, системою релігійних вірувань, народними традиціями.

Кожна епоха привносила нові типи споруд, нові будівельні матеріали, конструктивні вирішення, свій художній образ на основі певних естетичних основ та закономірностей.

Три характерні особливості архітектури – функціональна, естетична та конструктивна, які є історичними категоріями, постійно змінювались в ході історичного процесу і знаходили своє реальне втілення в тому чи іншому архітектурному стилі.

Стиль – це історично складена, відносно стійка спільність образної системи засобів і прийомів художнього вираження, зумовлена єдністю ідейного змісту з особливостями функціонального, естетичного та конструктивного вирішення. Поняття "стиль" має декілька рівнів. Воно визначає індивідуальні художні особливості, притаманні певному художнику, скульптору, письменнику, архітектору. Стилями називають інколи і стійкі особливості мистецтва народу, території.

Важливе місце в історії пластичного мистецтва і архітектури займає категорія історичного стилю, що характеризує мистецтво цілої епохи. Зміни загального художнього стилю епохи завжди пов'язані з великими ідейними і суспільними зрушеннями. Відбуваються вони протягом тривалого історичного періоду. Але в межах кожного історичного стилю існує більш рухоме і короткочасне явище – мода, яке торкається всіх сфер людської діяльності.

Мода – це короткочасне панування певних форм, пов'язаних з постійною потребою людини в різноманітності і новизні оточуючої дійсності. Бурхливий розвиток науки і техніки, всіх сфер діяльності людства у ХХ ст. до мінімуму спресував численні просторові епохи у мистецтві. Поняття стиль і мода суттєво змінили свої значення. Мода почала глобальний наступ на всі види мистецтва, в т. ч. і на архітектуру.

“Головне явище в наших суспільствах – це надзвичайно широке узагальнення функцій моди, її розповсюдження на колись чужі для неї сфери, виникнення суспільства, реструктуризованого згори донизу спокусами та ефемерними сутностями, самою логікою моди. Мода перестала бути естетичною втіхою, декоративним додатком до колективного життя, вона тепер замок його склепіння.

Отже, мода запанувала над нашими суспільствами, спокуса та ефемерія стали менш, ніж за півстоліття, принципами, які організують сучасне колективне життя, ми живемо в

суспільстві фривольної домінанти, що є останньою ланкою багатовікової капіталістично-демократичної – індивідуалістської авантюри.”*

У праці “Естетика і філософія” (1976) Мікель Дюфрен пише про те, що наша новітня сучасність відкидає творчість, що її прагнуть замінити чимось випадковим, перебіжним, бучним, миттєвим. У процесі цього розпаду подія стверджує свою перевагу над об’єктом створеним, уніфікованим і завершеним, над творчістю.

Спостереження за розвитком сучасного однорозинного житла Галичини є підтвердженням цих думок і ідей. Аналіз образного, архітектурно-планувального та об’ємно-просторового вирішення нових житлових будинків нашого регіону дає можливість визначити чотири основні творчі напрямки в їх проектуванні та будівництві:

1. Напрямок творчої направленості з чітко визначеним професійним почерком із збереженням основних засобів та закономірностей архітектурної композиції, з використанням сучасних форм і матеріалів, з урахуванням традицій і умов регіону.

2. Напрямок відтворення та доповнення домінуючого об’ємно-планувального та образного вирішення мінімальними композиційними засобами на засадах традиційних та регіональних композиційних закономірностей, з використанням місцевих умов та матеріалів.

3. Напрямок копіювання об’ємно-просторових вирішень і композиційних прийомів, характерних для сучасних архітектурних об’єктів близького і далекого зарубіжжя, без урахування місцевих умов і традицій.

4. Напрямок нагромадження форм, використання різних композиційних елементів і об’ємно-просторових вирішень без урахування принципів тектоніки, гармонії, традиції даного регіону.

Перші два напрямки об’єднують спеціалістів-професіоналів з визначеним мистецьким кредом – творити архітектуру регіону на засадах принципів гармонії і тектоніки, враховуючи сучасні композиційні прийоми, основні засоби і закономірності, використовуючи регіональні особливості архітектури – тобто творити власний стиль.

Два наступні трактують архітектуру як засіб вираження будь-яким шляхом, нехтують місцевими традиціями і умовами, основними принципами і закономірностями архітектурної композиції задля задоволення власних тимчасових потреб – працюють на моду, на створений інтернаціональний стиль.

Отже, наступ техносвіту на природні і культурні цінності, криза “інтернаціонального” стилю загострили гуманістичну функцію архітектури, а вбачання спадкоємності архітектури в традиційній культурі починає формувати поглиблений інтерес до етнокультурної особливості. У цьому вбачається один з можливих шляхів гуманізації і впорядкованості сучасного предметно-просторового середовища, надання йому культурної і духовної осмисленості.

* Липовецький Ж. *Імперія ефемерного*.